

SLOVENE

Naročnina
za državo SHS:
za celo leto naprej Din. 120—
za pol leta " " " 60—
za četrt leta " " " 30—
za en mesec " " " 10—
za inozemstvo:
ceoletno " " " Din. 210—
mesečno " " " " 18—
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji " " " Din. 15—
v inozemstvu " " " " 35—
Posamna štev. 75 par.

Cene inseratom:
Enostopna petina vrsta mal
oglas po K 4— in K 6—
veliki oglasi nad 45 mm vi-
šine po K 8—, poslana (td.
po K 12—
Pri večjem naročilu popust.
Izjava vsak dan izvozni
ponudilka in dneva po praz-
niku ob 5. uri jutraj.
Mesečna priloga: Vestnik SKS.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; neizbrana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. tel. št. 50, uprava, št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne uran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglaš.
zagreb 39.011, sarajev. 7563, praška in dunaj. 24.797

Za interese Britanije?

»Reuter« poroča, da je angleška vlada pozvala Jugoslavijo in Rumunijo, da sodelujeta z Veliko Britanijo, Francijo in Italijo pri obrambi Carigrada in takozvane nevtralne cone z ozirom na skupne interese. To bi se, čisto konkretno povedano, reklo, naj mi odpošljemo v Carigrad svoje vojake, da pomagajo Angliji in eventualnim drugim mednarodnim četam, da preprečijo kakšno vojno akcijo Kemal paše proti Carigradu, oziroma proti Grkom v Traciji.

Če je res, da je Anglija to od nas zahtevala, potem iz tega sledi, da Anglija smatra nas za obvezane braniti Carigrad pred Kemalisti. Mi pa mislimo, da vsa jugoslovanska javnost in, soditi po vsem dosedanjem obnašanju dr. Ninčiča, tudi odgovorni voditelji naše zunanje politike soglašajo v tem, da je treba za tem angleškim naziranjem postaviti veliki vprašaj. Kar se tiče srbskega, hrvskega in slovenskega ljudstva pa z vso apodiktično gotovostjo mirno trdimo, da odklanja vsako, četudi le preventivno vojaško akcijo, naperjeno proti Kemalistom, ker konflikt zaradi Carigrada in Tracije naših interesov nič ne zadeva. Anglija, ki jo sicer zelo spoštujemo, nima pravice odločevati o tem, kaj so naši interesi, še manj pa od nas zahtevati, da take namišljene interese branimo.

Sedanji položaj Carigrada in morskih ožin, ki dejansko pomeni to, da Anglija te ožine vsakomur zapira, v prvi vrsti Rusiji, to je pač v interesu Anglije, ne pa Jugoslavije. V našem, in še to ne direktnem interesu je stališče, ki ga je zavzel Čičerin, kateri je dopisniku »Temps« izjavil, da obstoja med Kemalom in Moskvo dogovor iz leta 1921., glasom katerega naj položaj Dardanel regulira mednarodna komisija ob sodelovanju Turčije, Rusije in balkanskih držav. Anglija naj povabi vse te države na mednarodno konferenco, čemur se Kemal-paša gotovo ne bo upiral, ker je sam izjavil, da dardanelsko vprašanje smatra za mednarodno.

Kar pa se tiče Carigrada, naj ga branijo Angleži, če hočejo in mislijo, da s tem preprečijo okrepljenje kemalistične Turčije, ki je njihov najnevarnejši konkurent v Orientu. Nas pa vzpostavitev Turčije v Carigradu in Traciji ne ogroža; nasprotno je le boljše, če se neha bolgarsko-grško trenje v Traciji in če Carigrad neha biti objekt rivalitete evropskih velesil. Mi smo prepričani, da bodo balkanske države, ako se turške aspiracije deloma zadovolje, ako se grška megalomanija priščipne in ako se Dedeağaç prisodi Bolgariji, lahko našle trajni medsebojni modus vivendi in se osvobodile vednega vmešavanja velesil v balkanske zadeve. Dardanele pa naj bodo res svobodne, tudi za Rusijo, ne pa da bi jih Anglija lahko zaprla, kadar bi se ji zdelo. Ako pa se Kemal paši odredi posest Carigrada, ima Evropa proti sebi ves muslimanski svet, kar pomeni v do- gledni bodočnosti svetovni požar, veliko hujši in strašnejši nego je bil pretekli.

Ako naša vlada zavzame tako stališče, ne krši nobenih mirovnih pogodb. Mi nismo niti podpisali niti ratificirali se- vrške pogodbe. Ona se nas zato čisto nič ne tiče. Ako bo kdo napadel meje naše države, nas bo vedno našel pripravljene: vsaka akcija ob Dardanelah pa bi pome- nila ne obrambo naših interesov, ampak sodelovanje pri angleških osvajalnih na- črtih, za kar treba pri nas predhodne privolitve parlamenta. Kajti beseda: obramba Carigrada je goljufiva; Carigrad ni naš, da bi ga branili, in angleške čete se nahajajo v njem brez naše krivde: zato naj se Angleži »branijo« samil. Ako se hoče Anglija bojevati zoper celokupni muslimanski svet, naj se bojuje samal. Za nas bi bila ta stvar predraga. Mi živimo s Turčijo lahko v miru, četudi bi se zopet vstoličila v Carigradu, sedežu vsem mu- slimanom svetega kalifa.

To je stališče celokupne jugoslovans- ke javnosti in, kakor upravičeno mislimo, tudi naše vlade. Za tuje interese nobenega vojaka! Mi hočemo živeti v miru z vsemi svojimi sosedi in tudi s Turčijo, ako bi imela postati naš sosed.

Vznemirjena Evropa.

STALIŠČE FRANCOSKE VLADE.

Pariz, 18. »Journal des Débats« poro- ča, da je ministrski svet v petek 15. sep- tembra dočel sledeče smernice francoske politike z ozirom na Orient:

1. Želeli je, da se med Turčijo in Gr- čijo sklene čimprej premirje, da bi se mo- gla začeti mirovna pogajanja. Ker pa se je vsled neprestanih turških zmag položaj nekoliko izpremenil, je treba fiksirati ne- katere točke in sioter:

2. Glede Carigrada je turška suvereni- teta tudi glasom mirovnih pogodb ne- sporna; kar pa se tiče Tracije, se ministr- ski svet ne more še definitivno izjaviti, meni pa, da je turška zahteva v soglasju s principom samoodločbe narodov.

3. Glede Dardanel bi bilo najprimer- nejše, da se njihovo varstvo izroči mešani komisiji iz zaveznikov in Turčije.

4. Glede Kemalove vlade meni Fran- cija, da ne bo delala težav mirni ureditvi vseh vprašanj v Orientu.

Kar se tiče angleške note, da naj bi Francija skupaj z Anglijo ščitila status quo v Dardanelah, je francoska vlada od- govorila, da je pripravljena za enkrat svo- bodo morskih ožin braniti; da pa s tem ne preudicira bodoči ureditvi tega vprašanja.

Pariz, 18. O sklepu francoskega mini- strskega sveta poroča »La Croix«, da se glasi sledeče:

1. Zadnje pogodbe o morskih ožinah priznavajo pravo Turčije na Carigrad. Ne samo pravičnost, ampak politični razum to zahteva in zato carigradsko vprašanje danes sploh ne obstoja. Carigrad je rezidenca kalifa in brezsporna prestolnica tur- ške države.

2. Zahteva narodne turške vlade gle- de meje ob Marici je v soglasju s pravico samoodločitve narodov, za katero se je Francija vojevala. Kdor se tej zahtevi upi- ra, je v nevarnosti, da izzove proti sebi patriotizem celega muslimanskega sveta.

3. Kar se tiče Galipolija, je želja An- glije, da bi Grčija dobila mandat za nadzo- rovanje, po turških zmagah postala brez- predmetna. Francija je proti temu, da bi Grčija izvrševala tu kakršnikoli mandat. Galipoli in morske ožine naj nadzoruje mešana komisija iz velikih sil skupaj s Turčijo.

London, 18. (Izv.) »Morningpost« piše, da je vsed pametne politike francoske vla- de zoonkrat preprečena nova velika vojna.

Francoski listi proti sklepu angleške vlade.

Pariz, 18. (Izv.) Francosko časopisje soglasno obsoja sklep angleške vlade, da se nastopi proti Kemalistom.

Ministrski svet v Londonu.

London, 18. septembra. (Izv.) Danes se vrši ministrska seja, na kateri razprav- ljajo o turškem vprašanju.

Italija se ne udeleži morebitnih bojov za Dardanele.

Rim, 18. sept. Italijanska vlada je sklenila, da se ne udeleži morebitnega vo- jaškega nastopa za obrambo carigradskih morskih ožin. V tem smislu piše »Tribu- na«, ki pravi, da bo Italija pač soglasno z zavezniki branila načelo svobode mor- skih ožin, ne bo pa sodelovala pri morebit- nih sovražnostih, katere je ona vedno sku- šala preprečiti s sredstvi miru.

Jugoslavija zavzema čakajoče stališče.

Ženeva, 18. (Izv.) Jugoslovanski po- slanik Jovanović je sprejel zastopnike časopisja. Na vprašanje angleškega časi- karja, kako je stališče Jugoslavije v grško- turškem konfliktu in če bo Jugoslavija na- stopila proti Turčiji, je Jovanović odgo- ril, da bo jugoslovanska vlada o tem važ- nem vprašanju zav- obo stališče. Vse je odvisno le od stališča Francije in Anglije. Jugoslavija sama nima na razpo- lago sredstev za tako intervencijo. Vkljub temu se ne da tajiti, da utegne biti prisi- ljena nastopiti.

Dr. Ninčič v skrbeh.

Pariz, 18. sept. (Izv.) Jugoslovanski zunanji minister dr. Ninčič je po razgo- vorih, ki jih je imel s kraljem, Poincarejem

in drugimi diplomati, izjavil dopisniku li- sta »Sunday Express«, da turško prodira- nje pripravlja jugoslovanski vladi velike skrbi. Vsako prodiranje Turkov proti Ev- ropi pomeni resno nevarnost za mir. Sam se bo odpeljal v London, da se tam z Lloyd Georgejem in Curzonom osebno razgovori o pereči zadevi.

Kemal paša priznava svobodo Dardanel.

London, 18. sept. (Izv.) Mustafa Ke- mal paša je dopisniku »Daily Mail« izja- vil: Jaz zahtevam nazaj vse turške zemlje, izvemši Sirijo in Mezopotamijo. Tracijo zahtevam do Marice. Svobodo Dardanel ho- čemo varovati in jih ne bomo utrjevali, ka- kor je itak dogovorjeno z Rusijo. Carigrad želimo nazaj in smo pripravljeni se zavoljo njega pogajati; ako nam ga odrečejo, bomo morali korakati proti svojemu stolnemu mestu. Želimo pa mirne rešitve tega vpra- šanja.

Pariz, 18. sept. (Izv.) Iz Angore jav- ljajo, da je angorska vlada na noto zapad- nih držav sklenila odgovoriti, da priznava svobodo dardanelskih morskih ožin. — Iz Aten pa poročajo, da je grška vlada opo- zovala jugoslovansko in rumunsko vlado na resno nevarnost, ki preti Balkanu vsled turškega nastopanja.

Odmev turških zmag v muslimanskem svetu.

Pariz, 18. sept. (Izv.) V Afganistanu je zmaga Kemal paše nad Grki zbudila rado- šten odmev. V Kabulu se je vse prebival- stvo podalo v veliko mošejo, da se zahvali Bogu za zmago. Emir je proglasil dan zma- ge za praznik in odposlal Kemal paši brzo- javko, v kateri ga imenuje »luč izlama«. — V Kairi je ljudstvo priredilo slavnostni obhod. Od perzijskega zaliva do Egipta ves muslimanski svet slavi zmago Kemal paše. — Proti Amanu, glavnemu mestu Trans- jordanije, koraka 2000 »vabahitov«, da pre- ženejo angleško posadko.

Rusko stališče.

London, 18. (Izv.) V svojem odgovoru na Balfourjevo noto glede Dardanel je od- govoril ruski komisar za zunanje zadeve Karahan, da moskovska vlada stoji na sta- lišču s Turčijo sklenjene pogodbe glede Dardanel iz l. 1922. (Glej uvodni članek. Op. ur.)

Stambolijskijeva pot v Pariz.

Belgrad, 18. (Izv.) Kakor je izvedel vaš dopisnik na merodajnem mestu, je po- tovanje Stambolijskega v Ženevo in Pariz v zvezi z dogodki v Mali Aziji. Bolgarska vlada stoji na stališču, da je Tracijo izro- čila zaveznikom, ne pa Grški.

Grške čete v Trakiji.

Atene, 18. (Izv.) Vlada ojačuje svoje čete v Trakiji z ostanki poraženih čet v Mali Aziji. Francoske in italijanske ladje so doslej pripeljale na Grško 10.000 be- gumcev.

Južnoafriške čete pripravljene.

London, 18. (Izv.) »Daily Mail« poro- ča iz Kapstadta: Južnoafriške čete so pri- pravljene, da odrinejo proti Dardanelam.

Avstralija pošlje čete.

London, 18. sept. (Izv.) Avstralska vlada je sporočila, da je pripravljena po- slati svoje čete na vzhod.

Avstralska vlada za mirno rešitev.

Melbourne, 18. sept. (Izv.) Avstralski ministrski predsednik Hughes je poslal av- stralskemu delegatu pri zborovanju Druž- be narodov v Ženevi brzovajni poziv, naj vse stori, da pride konflikt v Orientu nemu- doma v rešitev pred Društvo narodov, da se tako omogoči miren razvoj stvari brez oboroženega konflikta na Balkanu.

Zadržanje Inč'je.

Bombay, 18. (Izv.) Tukajšnji politični krogi so odločno proti temu, da bi se in- dijske čete odposlale proti Dardanelam.

Pokolj v Vurli.

Pariz, 18. septembra. (Izv.) »Chicago Tribune« poroča, da so turške čete ople- nile in zažgale mesto Vurli. Vse Grke so pcmorili.

Konzulatna poslopja v Smirni uničena.

Pariz, 18. septembra. (Izv.) V Smirni so popolnoma zgoreli angleški, ameriški in francoski konzulati.

Amerika za bedno prebivalstvo v Smirni.

Pariz, 18. septembra. (Izv.) Višji ko- misar Združenih držav v Carigradu je prejel brzovajno navodilo, naj skupno z ostalimi državami ukrene potrebno, da se odpomore bedi v Smirni.

Begunci iz Smirne.

Malta, 18. septembra. (Izv.) Na ladji »Bavarian« se je senkaj pripeljalo veliko število beguncev iz Smirne.

Podpora maloazijskim beguncem.

Belgrad, 18. septembra. (Izv.) Za be- gunce iz Smirne in Male Azije je naša vlada dovolila 100.000 dinarjev.

Ministre iščejo.

Belgrad, 18. septembra. (Izv.) Za jutri je sklicana seja ministrskega sveta. Če se namestniku ministrskega predsednika Ti- motejeviću posreči spraviti dovolj mini- strov skupaj, bo ministrski svet razpravljaj o zunanji politiki, o pobijanju draginje in o prehrani pasivnih krajev.

Posvet poslanikov v zunanjem ministrstvu.

Belgrad, 18. septembra. (Izv.) Danes dopoldne so se oglasili pri pomočniku zunanjega ministra Gavriloviću angleški, francoski, češki, bolgarski in grški posla- niki. Razpravljali so o vprašanju bližnjega vzhoda. Gavrilović se je izjavil v duhu dr. Ninčičeve izjave v »Daily Express-u«, da naša država ne sme ostati ravnodušna z ozirom na dogodke na bližnjem vzhodu in da ne more odobravati sprememb podpi- sanih mirovnih pogodb, ki točno določajo meje napram sosednim državam.

Belgrad, 18. (Izv.) Povodom internju- va dr. Ninčiča v »Matine« piše »Vreme«: Kemal pašina akcija je manjše važ- nosti, dokler se ne bo videlo, kdo za njo stoji (namreč Rusija). Jasno je, da bo s tem to vprašanje zadobilo drugačno lice. Novi Turčiji moremo dopustiti koncesijo, da poseduje Carigrad; ne moremo pa dovo- liti, da gre dalje na Balkan.

PAŠIČ V PRAGI.

Praga, 18. sept. (Izv.) Ministrski pred- sednik Nikola Pašić je danes prispel v Prago, kjer bo konferiral z raznimi politiki.

Belgrad, 18. sept. (Izv.) Pašić, ki se sedaj mudi v Pragi, bo v sredo odpotoval v Pariz. O mednarodnem položaju se bo Pašić poučil v Parizu in Londonu. Kon- cem meseca se bo Pašić vrnil v Belgrad.

KONTROLA ZUNANJE POLITIKE.

Belgrad, 18. septembra. (Izv.) V de- mokratskih krogih se ponovno govori o zahtevi, da se čimprej ustanovi parla- mentarni odbor za kontrolo zunanje poli- tike in diplomacije, ker so se zadnji čas v tem oziru napravile velike napake.

INVALIDSKI ZAKON.

Belgrad, 18. sept. (Izv.) Zakonski pred- log o invalidih je gotov. S tem predlogom soglašajo tudi invalidske organizacije.

Demokratska bolezen.

Belgrad, 18. sept. (Izv.) »Tribuna« po- roča: V demokratskem klubu vlada razpo- loženje, naj se sestavi odbor treh oseb (Timotijević, Krstelj in Žerjav), ki naj po- skuša poravnati spor med Davidovićem in Pribičevićem. Ta spor bi se dal poravnati na ta način, da se izmenjata predsednik stranke (Davidović) in predsednik narodne skupščine (dr. Ribar).

Demokratski strah.

Belgrad, 18. sept. (Izv.) »Pravda« piše na uvodnem mestu o odločni poli- tični potezi Stojana Protića, da pridobi zase tiste radikale, ki so doslej kolebali radi njegove nestalnosti. Protić doslej te akcije ni pričel, ker so bila njegova poga- janja s Hrvatskim blokom brez rezultata. Sedaj se je vrgel na rušenje belgrajškega bloka, ker je Hrvatskemu bloku na tem,

da se zruši belgrajski blok. Pozicije belgrajskega bloka so se omajale radi strankarskih heterogenosti, a Protić naseda taktiki iz Zagreba in hoče da postavi belgrajski blok na neenako borbo z Zagrebom. Mi smo poudarjali, da je sedaj čas, da se ustvari blok branilcev ustave. Zagreb nam na ta način jemlje vsako iniciativo. Če se Belgrad čimprej ne zave, bo zgubil strankarsko, pa tudi državno politično iniciativo.

TRGOVSKA POGODBA S POLJSKO.

Belgrad, 18. septembra. (Izv.) Danes je odpotovala naša delegacija za sklenitev trgovske pogodbe s Poljsko v Var-

šavo. Delegacijo vodi bivši minister Velizar Janković.

Miren potek mažarskega kongresa.

Subotica, 18. septembra. (Izv.) Včerajšnji kongres mažarske stranke je potekel mirno brez vsakega incidenta. Udeležilo se ga je okoli 1000 delegatov. Vsi govorniki so govorili v državnem in lojalnem smislu. Po brzojavnem pozdravu kralju Aleksandra je govoril predsednik Adam Sopa. Povdarjal je državljansko lojalnost, zahteval pa ravnopravnost. Kongres so zaključili s petjem hrvatske himne.

Bolgarija in mala antanta.

NEUTRALNOST BOLGARIJ V SPORU MED GRČIJO IN TURČIJO.

Sofija, 18. sept. (Izv.) Ministrski predsednik Stambolijski je glede vseh vprašanj zunanje politike Bolgarije podelil uredniku »Pobjede« intervju, v katerem izjavlja: Mala antanta Bolgarije ne ogrožuje. Dokler je Čehoslovaška član male antante, ni govora o kakršnih protibolgarskih ali sploh protislovanskih načrtih. Ravnotako je gotovo, da se Čehoslovaška in Jugoslavija tudi topot nista obvezali, da zjamčita Romuniji Besarabijo. Kar se pa tiče vojaške konvencije med Čehoslovaško in Jugoslavijo, ima obrambeni značaj nasproti Madžarski in se je morala obnoviti. Sicer pa se je pogovorov med malo antanto udeleževala tudi Poljska, kar je eno jamstvo več, da se Bolgarija od male antante nima ničesar bati.

Kar se pa tiče razmerja do Jugoslavije, se je Stambolijski jako laskavo izrazil o g. Ninčiču, ki je »pozitiven, soliden državnik«. Dejal je, da mu je le-ta na bolgarsko noto, nanašajočo se v smislu sklepa Društva narodov na naravnostni sporazum z Jugoslavijo, na tako spravljen in zadovoljiv način odgovoril, da upa v kratkem na tozadevni sporazum z Jugoslavijo. Stambolijski se poda v Ženevo, kjer upa, da se z Ninčičem osebno pogovori.

V istem smislu, upa Stambolijski, bo do potekala pogajanja z Rumunijo, ki so se začela v Bukarešti.

Kar se tiče Grčije, nas zanimajo sledeča vprašanja: bolgarske manjšine, ki so zelo tlačene, — usoda bolgarskih internirancev po različnih grških otokih, — usoda beguncev iz Tracije in Tracije same in končno vprašanje izhoda na Egejsko morje, katero predvideva nejliska pogod-

ba. Stambolijski je svoj intervju zaključil s sledečimi besedami:

»Dosedaj smo mi podajali dokaze svoje lojalnosti. Zaupamo v besede in obvezne podpise velikih sil antante. Prišel je zanje trenutek, da začnejo aplicirati nejliske pogodbe, katera nas sicer tako zelo otežuje in katero mi izvršujemo. Upamo in smo prepričani, da se bodo ob likvidaciji grško-turške vojske vzeli v pretes življenjski interesi Bolgarije. Vele-sile nimajo nobenega interesa na tem, da ustvarijo nove povode za nadaljevanje vojsk.«

Sofija, 18. sept. (Izv.) Minister za notranje zadeve Daskalov je glede na zunanji položaj izjavil: »Že odkar so se sovražnosti med Grčijo in Turčijo obnovile, je Bolgarija jasno izjavila, da bo v tem konfliktu varovala nevtralnost. Bolgarsko ljudstvo odkrito želi, da bi se ta konflikt prijateljsko rešil; seveda to ne zavisi od nas. Mi smo torej nevtralni in bomo tudi ostali nevtralni. Lojalno obnašanje Bolgarije uvažuje ves svet in mi smo prepričani, da bo baš to naše stališče najbolj pripomoglo k temu, da se bodo ob urejevanju vzhodnega vprašanja naši interesi jemali vpoštev. Vsa Evropa se zaveda, da se bo balkanski mir, ki je za evropski mir sploh važnega pomena, mogel ohraniti le, ako bo slonel na pravični podlagi in bo vseboval ugodne pogoje za medsebojno zblizanje vseh balkanskih narodov.« Minister je končno izjavil, da zunanje-politični položaj Bolgarije ni bil še nikoli tako ugoden kakor je sedaj, ker zaupanje velesil v Bolgarijo vsled njene miroljubne politike čezdaljebolj raste.

Veliki rovar v Sremskih Karlovcih.

General barona von Wrangla, »odličnega gosta Jugoslavije«, ki stoluje v Sremskih Karlovcih in vodi monarhistično propagando po celem svetu, so zdaj temeljito razkrinkali. Bolgarska vlada je namreč dobila v roke od njega sestavljene in podpisane dokumente, iz katerih je razvidno, da je ta rovar iz Sremskih Karlovcev, odkoder so ti dokumenti datirani, snoval državni prevrat v Bolgariji, da iz te dežele ustvari operativno bazo za novi pohod na Rusijo. V teh dokumentih izve-mo sledeče:

17. avgusta t. l. zapove »šef generalnega štaba« barona Wrangla, general Šatilov, poveljniku 1. ruskega kora na Galipoliju, generalmajorju Martinovu, da se v svrhu prehoda na bolgarsko ozemlje domeni s francoskim poveljnikom na Galipoliju in grškim poveljnikom v Odrinu, in mejo prekorači pri Svilengradu in Hebibe-čevu ter se združi z (ruskimi?) gojenci vojaške akademije v Bolgariji pod komando generala Aleksejeva.

Drugi dokument, podpisan od Wrangla in Šatilova, datum isti, zapoveduje generalu Müllerju, da se domeni z opozicijo in vojaškimi krogi v Bolgariji v svrhu sestave nove vlade, katera bi prišla na krmilo s pomočjo od Wranglovcev upri-zorjenega puča. Vojno ministrstvo bi imel prevzeti ruski general, Wranglovci bi se morali oficijelno priznati kot ruska armada in bolgarsko ozemlje uporabiti kot operacijsko bazo proti Rusiji. General Müller naj raportira o stanju mest, cest, mostov, brzojava, bank itd. On naj sesta-

vi proglas na bolgarski narod, da se Wranglova armada ne bo vmešavala v notranje zadeve dežele. Sestavi naj tudi listo oseb, katere bo treba soditi.

Tretji dokument, tudi od Wrangla in Šatilova, predstavlja pismo (datum 17. avgust), v katerem se vprašuje poveljnik 1. ruskega kora, katere ruske generale da predlaga za komandante garnizij v Bolgariji.

Prvo povelje je datirano iz Sremskih Karlovcev, ostali dve pa iz Beograda. Vrhlega se je našlo pismo polkovnika Bredova, v katerem se sprašuje, na kakšen način bi se bilo mogoče najlažje polastiti kolodvora, radio-postaje, pošte, vojašnic, arzenala, električne centrale itd.

Ta razkritja posredno interesirajo tudi nas. Prvič zaradi dobrih odnosov do naših sosedov ne gre, da bi se tujcu dovolilo, da baš v naši državi kuje zarote in državljanske puče proti sosednim državam. Drugič pa se iz tega na široko zasnovanega prevratnega delovanja ruskega carista razvidi, kako da je nevaren tudi naši državi, v kateri je sprejet kot gost. Takemu človeku lahko ob dani priliki pade v glavo zasnovati zaroto proti naši državi, saj ima na razpolago oborožene čete v naših lastnih mejah kakor tudi v sosednih državah. Minister dr. Ninčič, ki mu tako delovanje gotovo ne more biti simpatično, naj ukrene, da se Wranglu njegovo rovanje onemogoči, oziroma, da se izžene iz naše države.

šov, Danev, Malinov in Kostorokov stavljeni pod obtožbo. Sboranje je sklicano na izredno zasedanje. V Sofiji, Tirnovu in po drugih bolgarskih mestih je mirno.

Poljsko-romunska konvencija.

Bukarešta, 18. (Izv.) V diplomatskih krogih se zatrjuje, da zavzema Romunija čakajoče stališče do dogodkov na vzhodu, ki so vitalne važnosti za Romunijo. Romunija bo z drugimi državami sodelovala pri rešitvi vprašanja morskih ožin ter želi, da se nič ne odloči brez njenega glasu. Poljski državni predsednik Pilsudski je imel dolg razgovor z načelnikom romunskega generalnega štaba generalom Cristescu-jem. Razgovarjala sta se o poljsko-romun-

ski vojaški konvenciji. Določbe te konvencije se imajo še modificirati ter še podrobneje določiti pogoji vojaškega sodelovanja. Pilsudski je včeraj prisostvoval vojaškim vajam.

Vprašanje narodnih manjšin.

Ženeva, 18. septembra. (Izv.) Na seji Društva narodov je zvezni svetnik Motta prebral poročilo o manjšinah. Razprava se je preložila za pozneje. Poročilo vsebuje pravice narodnostnih manjšin, pa tudi dolžnosti do države, v kateri žive. V tem poročilu je obsežen Benešov predlog, naj glavno tajništvo Društva narodov vodi evidenco, kako manjšine izvršujejo svoje dolžnosti napram svoji državi.

Mažarska definitivno sprejeta v Društvo narodov.

Ženeva, 18. sept. (Izv.) Plenarna seja Društva narodov se je soglasno izrekla za sprejem Mažarske v Društvo narodov. Predsednik je častital novemu članu in prosil verifikacijsko komisijo, da čimprej verifira listine mažarskih delegatov. Nato so pričeli razpravljati o pobujanju proste trgovine z opijem. Jutri bo zopet plenarna seja.

Konference dr. Grünbergerja.

Ženeva, 18. sept. (Izv.) Avstrijski zvezni minister za zunanje zadeve dr. Grünberger je imel včeraj daljšo konferenco s čehoslovaškim ministrskim predsednikom dr. Benešem. Danes je dr. Grünberger konferiral z italijanskim državnim podtajnikom grofom Tostijem.

POROČILO V DRUŠTVU NARODOV O AVSTRIJI.

Ženeva, 18. sept. (Izv.) Poročilo odseka v Društvu narodov o Avstriji je gotovo. Povdarja, da je poleg drugih sredstev za rešitev republike potrebno predvsem to, da se sklenejo s sosednjimi in drugimi državami trgovinske pogodbe ter da se odpravijo številne prometne težkoče in prepovedi.

Seje avstrijskega parlamenta odpovedane.

Dunaj, 18. sept. (Izv.) Prihodnja seja Narodnega sveta, ki bi se imela vršiti prihodnjo sredo, je radi protesta socialnih demokratov odpovedana. Sklicanje prihodnje seje parlamenta je odvisno od poteka seje klubovih načelnikov, ki je sklicana za jutri.

NEMČIJA ODPLAČUJE VOJNE DOLGOVE.

Berlin, 18. sept. (Izv.) Nemčija je plačala obrok 10 milijonov od 48.4 milijonov, ki jih ima plačati.

KONGRES III. INTERNACIONALE V MOSKVI.

London, 18. sept. (Izv.) »Times« poroča, da je Sinovjev 13. t. m. otvoril v Moskvi kongres III. internacionale.

OSTRA OPOZICIJA NEMCEV V ČEHOSLOVAŠKI.

Praga, 18. sept. (Izv.) »Češko Slovo« poroča v svoji pondeljčki številki, da Nemci pripravljajo proti novi vladi najostrejšo opozicijo.

DUNAJSKI VELESEJEM ZAKLJUČEN.

Dunaj, 18. sept. (Izv.) Nocoj je bil zaključen III. mednarodni velesejem.

LJENIN ZDRAV.

London, 18. septembra. Iz Rusije poročajo, da je Ljening popolnoma ozdravel ter že lahko opravlja svoje posle. Tovariši pa mu svetujejo, naj si še nekaj tednov dovoli počitka.

STAVKA MORNARJEV.

Pariz, 18. sept. (Izv.) Stavka mornarjev je le delna. Upajo, da se bo v najkrajšem času v polnem obsegu pričelo zopet delati.

OBRAT V VITKOVICAH SE USTAVI.

Praga, 18. sept. (Izv.) Tvornice železa v Vitkovicah bodo ta teden ustavile svoj obrat.

VILJEM — ZAROČEN.

Berlin, 18. (Izv.) Bivši cesar Viljem se je zaročil s princezino Hermino Karolo Beuten, rojeno Reus. Teh vesti, kakor potrjujejo berlinski listi, tudi najožji poučeni krogi iz Viljemove okolice več ne zanikajo.

Politične novice.

Okrajni shod Kmečke zveze v Kozjem. Kmečka zveza za kozjanski okraj je sklicala v nedeljo, 17. sept. shod v Kozjem. Shod se je vršil pod milim nebom na krasnem prostoru, ki ga je dala na razpolago ga. Kobijeva in je tudi postavila lepo ovenčan govorniški oder. Shod je otvoril predsednik okrajnega odbora g. dekan M. Tomažič, predsedoval je župan Martin Vrečko iz Žegar, kot vladni zastopnik je fungiral komisar dr. Osajnik. Narodni poslanec Martin

Krajnc je govoril o programu SLS in naglašal, da temelji ta program na načelih krščanskega svetovnega naziranja, da je slovenski in avtonomističen. Poslanec Stanovnik je v svojem govoru naglašal, da je v državi treba reda, pa tudi več ljubezni med posameznimi sloji. Ostro je obsodil kulturnobojne namene, ki jih zasleduje ministrstvo za prosveto v šolskem vprašanju. Omenil je tudi, da se srbski poslanci niso protivili prevzeti vojna posojila, pač pa so se temu protivili poslanci SKS. Urednik S mode j je govoril o avtonomistični ureditvi države, kakor je v programu SLS in ki bo, kakor kažejo zadnji pojavi v notranji politiki, tudi prodrla. Tajnik SLS Marko Krajnc je govoril o potrebi močne politične organizacije SLS in predlagal sledečo resolucijo: Dne 17. septembra na shodu Kmečke zveze v Kozjem zbrani zborovalci odobravamo delovanje Jugoslovanskega kluba, mu izrekamo popolno zaupanje ter ga pozivamo, da vztraja v borbi za avtonomijo Slovenije. Najodločneje protestiramo zoper zapostavljanje katoličanov v državi in zoper nameravani šolski zakon, ki bi vzel starišem pravico do odločevanja o vzgoji lastnih otrok. Med vihnim odobravanjem je bila resolucija z vsemi glasovi razen dveh sprejeta. Na izrecen poziv sta dvignila pri protiglasovanju roki tako na polovico in ju hitro zopet povesila dva samostojna fanta, agitatorja ministra Puclja, ki sta jo pa takoj sramežljivo odkurila, ko so se slišali klici: »Samostojni ste za zapostavljanje katoličanov v državi.« Dve in pol ure je vztrajalo na zborovalšču več kot tisoč zborovalcev, ki so izvajanjem govornikov burno pritrjevali. Sijajno uspeli shod Kmečke zveze kakor ponesrečeni shod ministra Puclja, ki ga je imel ta nekaj časa prej, sta dokazala, da se prebivalstvo kozjanskega okraja budi in zna ceniti politične stranke tako, kakor zasluži.

+ Ninčičev sestanek s Tostijem. Naš zunanji minister dr. Ninčič se je v Ženevi sestal z italijanskim državnim tajnikom Tostijem radi jadranskega spora. Jugoslovansko-italijanskega sporazuma Italija ni podpisala, ker naša vlada ni ugodila italijanski zahtevi, da morajo biti na italijanskih šolah v naši državi učitelji — italijanski državljani. Dr. Ninčič je sprejel to stališče pogojno, ako bodo smeli v Julijski Benečiji poučevati učitelji — jugoslovanski podaniki.

+ Belgrajski blok imenuje belgrajska »Pravda« zajednico vladnih skupin, ki so si nadele nalogo, da bdijo nad centralistično ustavo. »Pravda« obžaluje počasnost, s katero izvajajo vladne stranke našo ustavo. Ta počasnost, pravi, da je ziva vladne stranke, da z vso naglico izvedejo centralistične zakone, dokler je še čas. Centraliste namreč straši — Protić, ki je mnenja, da se po zagreškem kongresu z brzimi koraki bliža trenutek za revizijo ustave. Protićev drug dr. Momčilo Ivanič bere v »Radikalu« z dne 17. t. m. levite radikalni stranki, ker da je napravila napako, ker je brez Protičevega sodelovanja sklenila ustavo, in jo poziva, da to napako v lastnem interesu popravi. — Dr. Kukovec bo spisal nov članek za »Tabor«.

+ Škandal. Včeraj smo opazili v Ljubljani Wranglovce in sicer kozake z rmenimi paspali v kompletni ruski uniformi brez kakršnegakoli znaka naše armade, s carsko rozeto na kapi in oborožene. Ker imajo graničarji iz bivše Wranglove armade vsaj eden ali drugi jugoslovanski znak in se nam ne zdi verjetno, da bi se pri četah, katere so v službi naše armade, dovoljevala bivša ruska carska uniforma — vsaj ne kompletna — je očitno, da so to kozaki generala Wrangla, ki strašijo po Jugoslaviji v polni vojni opremi. V momentu, ko se je v Bolgariji odkrila zarota generala Wrangla, ki je nameraval s svojimi kozaki uprizoriti tam državni prevrat, tako postopanje ruskih vojakov po naši državi izzivlja vse miroljubne elemente in je skrajno poniževalno za ugled naše države, ki na svojem ozemlju trpi cele oddelke oborožene tuje armade. Sploh pa je že skrajni čas, da se odslovijo iz naše službe tudi wranglovski graničarji, ki bi lahko lepega dne poizkusili kakšen puč. Pozivljamo zunanjo ministra in ministra vojne, da Wranglovce nemudoma odslovi, njihove oddelke razžene in s tem pomiri prebivalstva, ki je tega provociranja že do grla sito. Opozarjamo na to tudi poslance in menimo, da se tudi bivanje generala Wrangla v Jugoslaviji ne sme pod nobenim pogojem več trpeti.

Dnevne novice.

— Osebna vest. Dr. Korošec, ki je imel v nedeljo sijajno uspel shod v Št. Jurju ob južni železnici, se je včeraj popoldne odpeljal v Belgrad.

— Nevarno je obolel mil. g. dr. Sebastijan Elbert, proš v Novem mestu. Priporoča se v molitev.

— Umrl je dne 16. t. m. na Selu pri Breznici v visoki starosti 93 let g. Tomaž

Nameravana akcija Wranglovcev proti Bolgariji.

Belgrad, 18. (Izv.) Vaš dopisnik je na zanesljivem mestu izvedel, da namerava bolgarska vlada pri naši vladi storiti korake proti Wranglovcem, ki na jugoslovanskih tleh pripravljajo napad na Bolgarijo.

Mir v Bolgariji.

Sofija, 18. sept. (Izv.) Včerajšnji dan v Tirnovu je potekel mirno. Napovedani shod opozicijskega bloka je izostal. Voditelj bloka je vzela v zaščito javna oblast. Ljudstvo se je pomirilo šele, ko je minister Daskalov obljubil, da bodo bivši ministri Ge-

Zupan, posestnik in bivši štrom Gorenjske občine znani in vsled svoje poštenosti spoštovani lesni trgovec. Naj počiva v miru!

Brez strahu in brez sramu! Poročajo nam: Danes, v ponedeljek jutraj sem doživel na kamniški železnici dogodek, ki priča, kako globoko in daleč že sega močvirje moralnega propadanja, v katero se pogreza naše ljudstvo. Na domalski postaji je stopila na vlak družba polopitih delavcev in napolnila voz. Razigrana od alkoholnih duhov, je začela družba prepevati... Iz grl so bruhale nezaslišane surove »pesmi« na račun kapitalov in duhovnikov sploh. A to družbi še ni bilo dovolj, marveč se je v svoji podivjanosti lotila naravnost Boga in tekmovala med seboj v najstrašnejših bogokletstvih, nečuvno sramotila Mater božjo in sploh vlekla v blato vse, kar je svetega. Izrazi se ne dajo ponoviti, ker spadajo na tajno razpravo v sodni dvorani. Proti temu divjaštvu so se najprej oglašali junaške ženske, za njimi fantje, med njimi dijak-akademik. Ko vse ni nič izdalo in je surova tolpa začela prepevati sokolsko himno, je nastopil sopotnik sodnik, po mišljenju liberalca, in zahteval od surovežev, naj povedo, pri katerem sokolskem odseku so včlanjeni. Odgovoru so izbegnili, češ da niso Sokoli. Divjali so dalje. Nato je navzoči duhovnik pozval delavce, naj se končno legitimirajo in povedo svoja imena, kajti tu ne gre več za Orle ali Sokole, ampak za to, ali smo še ljudje ali pa hodijo po svetu dvonožje živali. Namesto odgovora je tolpa začela bruhati proti duhovniku najgrše psovke in mu grozila, da ga vrže skozi okno. Ko je vlak došel v Šiško, je sprevidnik nemega izmed tolpe dal prijeti ter naprosil kot priči za ime navzočega duhovnika in sodnika. Sicer pa ima oblast na razpolago poln vagon priči. Eden zlikovcev je doma iz Zaloge, pošta Dob, župnija Moravče. Poklicano državno oblast odločno pozivamo, naj tu stori svojo dolžnost in poskrbi, da bodo potniki na železnicah v bodoče varni pred takimi surovostmi vsled alkohola in drugih zlih vplivov poživljenih ljudi. — Taki in podobni dogodki, ki se vse česče pojavljajo med nami, morajo biti vsem poklicanim činiteljem in vsemu našemu ljudstvu nujen opomin, da se končno dvigne proti alkoholni poplavi, ki izpodkopava njegove moralne temelje in njegovo telesno moč.

Za sokole vse, za sirote pa nič. Lichtenturner zavod je moralo zapustiti 55 gojenk, ker jim je pokrajinska vlada odgnala ustanove, katere so dosedaj kot sirote prejemale. Več teh gojenk je že hodilo na pripravnic, da bi se vsposobile za učiteljice. Sedanjim mogotcem menda ni po godu, da bi še bila kakšna učiteljica krščanskega mišljenja, zato je gojenke zavoda, ki ga vodijo usmiljenke, ne morejo več hoditi na pripravnico. Za sokolsko slavnost je bilo na razpolago toliko milijonov, za sirote pa nema pare.

Razpisuje se 5 asistentstkih mest in mesto ravnatelja v splošni bolnici v Ljubljani. Interesanti se opozarjajo na razpis v »Uradnem listu«.

Napad na orožnika. Dne 16. septembra je neki neznanec ponujal nekemu trgovcu lesnje. Trgovcu — bivšemu orožniku — se je stvar zdelala sumljiva in je o tem obvestil orožnike. Orožniki kaplar Malgaj je neznanca, ki se ni mogel legitimirati, aretirali in ga peljali na orožniško postajo. Med potjo je pa neznanec nenadoma potegnil revolver in ustrelil orožnika v glavo. Napadalec je skočil hitro na kolo in pobegnil. Težko ranjenega orožnika so prepeljali v bolnišnico. Napadalec je 23 do 25 let star, srednje, bolj šibke postave, bledega obraza, koničastega nosu. Obleden je bil v črnkast suknjič, sivkaste vojaške hlače, rdeče usnjene gamaše, nosil je črn klobuk iz velikimi kraji. — Kakor se nam poroča od druge strani, je napadalec pobegnil proti Domaljam, odtam čez bistrski most na Vir, kjer so ga videli dirjati čez takozvano »gmajno« proti Količevam. Pozneje se je vrnil v Domalje, kjer se je preoblekel in odpeljal dalje.

Kovani denar na Čehoslovaškem. Čehoslovaška vlada bo v kratkem izdala kovane novce po 10 in 5 vinarjev. Kovani novci bodo iz 92 odstotkov bakra in 8 odstotkov cinka. Izdali bodo 500 milijonov komadov po 10 in 60 milijonov komadov po 5 vinarjev.

Nasilen rokovnjač. Rokovnjači še niso izumrli. O tem smo se prepričali dne 18. t. m. pri ljubljanskem deželnem sodišču. Pred sodnika je prišel Simon Jeklič, čigar poklic je, da se potepa krog po deželi, berajoč in tudi krade. V Bitumju je ukradel 10. avgusta Ivani Jensko nož, a gospođa je zapazila tatvino in je stavila rokovnjača na odgovor. Jakliča je to tako razjezilo, da je jo signaliziral opeko; ko ji je prišel še njen mož na pomoč, je moral tudi bežati. Grozil je tudi, da bo signaliziral. Kaznovan je bil Jeklič že 23-krat. Zdal bo del 1 leto v težki ječi.

Nepoboljšljiv pretepač. Obtožnica je opolnodelana Franca Uštarja s Hriba, da je star, nepoboljšljiv pretepač. Na sokolski veselici, 20. majnika 1922 v Zg. Ribčah je Uštar sunil s nožem Antona Uštra v prsa. Fantje so ga morali prijeti, da ni naprej rogovilil z nožem. Deželno sodišče je Uštra prisodilo 8 mesecev težke ječe.

Med tihotapei. Ivan Habjan in Jože Petrovič sta 20. junija 1922 iztihatapila v Italijo 100 tabaka. Ko sta se vračala, sta pri Ravniku v kraju zaspala. Ko je Petrovič spal, mu je Habjan prerezal rokav, v katerem je Petrovič spravil 100 lir, in mu jih je ukradel. Deželno sodišče v

Ljubljani je prisodilo Habjanu (rojen 1. 1902 v Ravnju) 2 mesece težke ječe.

Tatinski pohod. Neznani zločinci so posetili graščino barona Apfalterna Cernelo pri Viru, katerega so oškodovali za 6000 kron, dalje je bil ukraden kočijaz Stajer, ki je bil oškodoval za 3400 kron, hlapca Adolfa Radneliča so tatovi oškodovali za 300 K. Nekaj ukradenih predmetov tatovi niso mogli odnesti in so jih pustili v bližini graščine.

Tatvine. Dne 10. septembra je bilo ukraden pri Cirmanu v št. Vidu ključavničarskemu vajencu Alojziju Brodniku 4500 K vredno kolo. — Posestniku Francu Petriču iz Podgore so bili ukradeni 4 merniki prosa. — Posestnici Mini Vindišar v Srednjem Bitnju je bilo ukradenega 275 kg prosa, vrednega 4300 K. — V Zidanem mostu je bila ukradena sodnemu oficijalu Francu Podgorščku denarnica s 1200 K. — Posestnici Jožefini Tostovršnik je bilo iz kašče ukradenega več blaga, v vrednosti 10.220 K. — Vlomljeno je bilo v trgovino Ivana Deleja v Gorenjah. Delejo so vlomili oškodovali za 10.520 K.

Iz blaznice na Studencu je pobegnil srednje velik Ernst Radeč, oblečen v črno obleko in črne čevlje.

Radium Francosko žganje »Elevator«, preizkušeno sredstvo proti trganju, živčnim boleznim in prehlajenju. Povsod na prodaj! 3900 (6)

Štalerske novice.

Velika Slomškova slavnost na Ponikvi. Prihodnjo nedeljo, dne 24. septembra, bo na Ponikvi pri Celju velika narodna svečanost v spomin 60 letnice Slomškove smrti. Slomšek je umrl 24. septembra 1862. Obletnica se bo prav slovesno obhajala po sledečem sporedu: 1. Ob 10. uri bo proslava v župnijski cerkvi na Ponikvi s slovesno sv. mašo in s cerkvenim govorom, katerega bo imel g. prof. dr. A. Medved iz Maribora. 2. Ob pol 3. uri popoldne bo zborovanje zunaj cerkve pod Slomškovim orehom, kjer bo nanovo odkrita Slomškova spominska plošča. Govorita g. dr. Karlovšek iz Celja, sedanjí posestnik Slomškovega doma in g. prof. Vesenjaki iz Maribora. Ljudstvo se že sedaj pripravlja iz bližnje in daljne okolice na pomenljivo Slomškovo slovesnost.

Šimenčev poslovilni večer. Uprava Narodnega gledališča v Mariboru je priredila v slovo opernega pevca g. Šimenca, poslovilni večer (koncert). Čeprav je bil g. Šimenc eden najboljših opernih pevcev in sploh igralcev tega gledališča, smo doživeli, da se je tega večera udeležilo le 50 oseb. Zato je bil sprejem od strani maloštevilnega občinstva tem iskrenejši. Grafični delavci so odhajajočemu pevcu poklonili krasen venec. Ljubljani čestitamo na novi moči v osebi g. Šimenca.

Otvoritev telefonske centrale v Polčanah. Pri pošti Polčane je bila otvorena dne 15. julija t. l. telefonska centrala z javno govorilnico za krajevni in medkrajevni promet z omejeno dnevno službo.

Smrtna obsodba v Mariboru. Včeraj se je pričelo jesensko porotno zasedanje v Mariboru. Prva je prišla na vrsto Marija Pivec, 21letna delavka s Stare gore pri št. Ilju, ki je bila obtožena, da je 28. junija letos umorila svojega 5 tednov starega otroka. Pivec je svoje dejanje tajila, a so jo kljub temu porotniki z 8 glasovi spoznali krivim. Sodišče jo je obsodilo na smrt na vešalih. — Popoldne je prišel na vrsto Andrej Lichtenwallner, 50letni čevljar iz Koga pri Središču, ki je bil že pred vojno radi uboja obsojen na petletno ječo. Ko mu je umrla prva žena, se je oženil drugič. Svojo drugo ženo je tako pretepal, da je bil lani radi tega obsojen na šest mesecev ječe. Seveda ga žena ni več hotela pri sebi. Letos 12. junija je Lichtenwallner zopet prišel k svoji ženi, ki mu je pa rekla, naj gre, od koder je prišel. Lichtenwallner je nato zagrabil svojo ženo za vrat, padla sta na tla in se ruvala toliko časa, da sta oba padla v klet, kjer je Lichtenwallner usmrtil svojo ženo. — Predlogu zagovornika, da se po psihiatrski dožene Lichtenwallnerjevo duševno stanje, je sodni dvor ugodil in v to svrhu razpravo preložil.

Prijeti zločinec. Orožnika Ivan Posekar in Jožef Zargi sta v okolici Slovenjke Gradca 10. t. m. aretirala in izročila sodišču Alojzija Raka iz Sv. Kristofa pri Celju, ker ga zaradi poskušene umora zasleduje ljubljansko deželno sodišče.

Izginil je od 10. t. m. znani mariborski prodajalec klobas Matevž Zmacker, srednje postave, sivih las in take brade (takozvana »Kaiserbart«), nosil očala in je bil skoro vsem v Mariboru poznan. Videli so ga zadnjič v nedeljo na 10. t. m. v neki gostilni na Poberški ulici v družbi nekega okoli 50 let starega možkega, srednje postave, slabo oblečenega in baje temnih brk. Sumi se, da se je na njem izvršil zločin, ker je Zmacker nosil vedno večjo svoto denarja pri sebi. Kdor bi kaj o njem vedel povedati, se naproša obvestiti kriminalni oddelek I. policijskega komisarijata v Mariboru.

Gospodarstvo.

Zadruga na ljubljanskem velesejmu. V času od 2. do 11. septembra se je vršil velesejem v Ljubljani, ki so se ga v znatni meri udeležile tudi zadruga s svojimi izdelki. Splošno moremo reči, da so zadruga izstavile blago, ki more vzdržati konkurenco s sličnimi zasebnimi podjetji. To je dokaz, da je zadruga oblika produkcije enakovredna privatni produkciji. Na velesejmu so bile zastopane sledeče zadruga: 1. Gospodarska zveza v Ljubljani. To, po obsegu svojega poslovanja največje zadruga podjetje je razstavilo razne poljedelske stroje, med njimi lepo mlatnico, ki je vzbujala veliko pozornost. Njen mlekarski oddelek ima na razpolago fino namizno in čajno maslo in razno

vrstne sire ter potrebščine za mlekarski obrt. Vinski oddelek zveze je bil nameščen v posebnem ličnem paviljonu in je tvoril ves čas sejma veliko atrakcijo vsled izborne kakovosti domačih vinskih in mesnih izdelkov. — 2. Želbirska zadruga v Kropi je razstavila svoje železne izdelke, kakor tračnice, vijake, zakovice in raznovrstne žeblice. Zadruga je znana po solidnosti svojega blaga daleč preko mej Slovenije in si je letos na semnju zopet zelo razširila krog svojih odjemalcev. Zadruga zaposluje blizu 100 ljudi v svojih obratih, ki so opremljeni z najmodernejšimi stroji za proizvodnjo žebeljev in drugih v to stroko spadajočih predmetov. Njena produkcijska zmoglost bi se dala še dokaj povečati. Z uspehom semnja je zadruga prav zadovoljna. 3. Slamenikarska in klobučarska zadruga v Mengšu je tudi letos imela na semnju svoje solidne izdelke, ki so pa žal pri našem občinstvu še premalo znani. Zadruga je dobila na razstavi dokaj naročil, zlasti iz Srbije in Dalmacije. — 4. Lončarska zadruga v Komendi je bila sicer še le pred kratkim ustanovljena, je pa prišla na razstavo že s prav raznovrstnim in ličnim blagom svoje stroke. Tudi ta zadruga si je na semnju pridobila dokaj naročnikov. — 5. Osrednja čipkarska zadruga v Ljubljani je vzbujala pozornost s svojimi umetniškimi izdelki, ki so vsi napravljeni iz lanenega sukanca, tako da je njeno blago ne samo prav lično, ampak tudi trpežno. Zadruga se je v zadnjem času že toliko povzdignila, da prodaja čipke tudi na Holandsko, Angleško in v Ameriko, kar vsekakor pomeni priznanje njenemu delu. — 6. Sirkarska zadruga v Starih Fužinah je imela razstavljen svoj izvrstni ementalški sir. Dobila je precej naročil iz Srbije in Hrvaškega. — 7. Oblačilnica za Slovenijo v Ljubljani se je udeležila razstave z raznim manufakturnim blagom češke provenienice. — Poleg teh zadrug so bile na semnju zastopane še sledeče: 8. Sodarska zadruga v Železnikih, ki je razstavila sode iz mehkega lesa. — 9. Sodarska zadruga v Tacnu (sodi za vino). — 10. Puškarina v Kranju je razstavila razno strelno orodje in lovsko potrebščino. — 11. Lesna in kovinarska zadruga Strnišče pri Ptuj. — 12. Produktivna zadruga kleparjev, inštalaterjev, kotlarjev in krovcev v Ljubljani. — 14. Obrtna hranilnica in posojilnica v Kranju je razstavila izdelke svojih članov. — 15. Osrednja vinarska zadruga v Ljubljani je razstavila razne vrste vina.

g. Žitni trg. Cene žitu so bile na novosadski produktni borzi sledeče: pšenica 16.50 K, ječmen 14.70 K, oves 12.00 K, koroza 14.70 K, pšenična moka (št. 0) 24.50 K. — Tendence nejasna.

g. Devize in valute. Kakor znano, se je pri deviznih odborih pri Narodni banki ukinilo izdajanje odobrenj za nakup deviz do 16. septembra 1922. Sedaj je Generalni Inspektorat z odobrobo 1 br. 15252 podaljšal to ukinitev do vštete 20. septembra. V tem času se morejo dati odobrenja razen v dosedanjih izjemnih primerih, namreč, če se dokaže s tovrstnim listom ali avizom, da je blago že došlo in ga treba takoj plačati, tudi tedaj, ako se dokaže da treba bago, četudi ni še došlo, plačati do vštete 30. septembra 1922.

g. Podraženje solinškega jelka. Od 15. t. m. dalje so povišani dodatki na temeljno ceno solinškega jelka za Avstrijo in Balkan za 400%, za ostale države pa 600%.

g. Stanje papirnatega denarja v Jugoslaviji. Posledica splošnega pomanjkanja gotovine se že kažejo izrazito danes pri izkazu Narodne banke z dne 8. septembra. Število izdanih novčanic je preseglo pet milijard dinarjev za 185 milijonov dinarjev. Samo v teku osmih dni se je stanje papirnatega denarja pomnožilo za 118-3 milijone dinarjev. Posojil novih je izdala Narodna banka za 123½ milijonov dinarjev. Državni dolg Narodne banke se je zmanjšal za 35 milijonov dinarjev.

g. Stanje papirnatega denarja v posameznih državah. Od 1. do 17. t. m. se je število češkoslovaških novčanic zmanjšalo za 105 milijonov čl. kron. Rezerva se je zvišala za 1.184 milijonov. — V Nemčiji se je po zadnjem izkazu povečalo število novčanic za 22.979-9 milijonov mark in znaša danes 238.147-2 milijonov mark. — V Rumuniji se je v štirih mesecih stanje papirnatega denarja pomnožilo za 292 milijonov levov. — V Franciji je bilo dne 7. septembra za 36.959.102.000 franc. frankov v prometu. Na Angleškem pa 7. septembra za 122.880.000 funtov šterlingov.

g. Češkoslovaška vlada in vojno posojilo. V finančnem ministrstvu se izdeluje zakon gledé honoriranja vojnega posojila. Posebno se bodo vpoštevala posojila malih ljudi. — Pri nas pa se za to živ krst več ne briga. Niti za to, da bi država honorirala predvojne dolge, predvsem stare avstrijske rente, v katerih ima toliko mladoletnih otrok, toliko cerkv in drugih institucij naloženo celo svoje premoženje.

BORZA. Zagreb, 18. septembra. (Izv.) Devize: Budimpešta 11.40, Berlin 16.30, Italija 8.08, London 12.28, New York 280.—, Pariz 20.64, Praga 9.09, Dunaj 0.386, Zürich 52.55, Bukarešt 200.—, Valute: dolarji 274.—. Curib, 18. septembra. Devize: Budimpešta 0.21, Berlin 0.36, Italija 22.35, London 33.69, New York 537, Pariz 40.40, Praga 17.40, Sofija 3.30, Zagreb 1.80, Varšava 0.0875.

Ljubljanske novice.

Ij Dvajsetletnico svojega službovanja v Jugoslovanski tiskarni praznuje danes črkostavec František Jurda. Neumornemu jubilaru kličemo na mnoga leta!

Ij Zene državnih nameščenecov in državne nameščenke vabimo na shod, ki bo v torek ob 5. pop. v Mestnem domu. Dnevni red: Obupni položaj državnih nameščenecov.

Seja odbora Stalne Prosvete je danes zvečer točno ob 8. uri v Jugoslovanski tiskarni.

Ij Prosveta frančiškanske župnije. Napovedane seje v sredo 20. t. m. ne bo. Pač pa pozivam vse odbornike k skupni seji, ki se vrši isti dan — vseh odborov ljubljanskih prosvet ob 8. uri zvečer v Jug. tiskarni, III. nadstr.

Ij Mizarska stavka končana. V soboto se je končala stavka mizarskih pomočnikov, v Ljubljani, ki je trajala šest tednov. Mizarskim pomočnikom so se dovolili 30 odstotni poviški dosedanjih plač. Včeraj so mizarski pomočniki zopet pričeli delati.

Ij Učni tečaji društva zasebnih nameščenecov v Ljubljani. Da nudi društvo svojim članom možnost vsestranske stanovske izobrazbe in da obenem goji čut skupnosti med zasebnimi nameščenici, bo v najkrajšem času priredilo celo vrsto učnih tečajev in sicer za: stenografijo, korespondenco, knjigovodstvo, računstvo, srbo-hrvaščino in tuje jezike (nemški italijanski, eventualno tudi francoski, angleški in esperanto). Vršila se bodo tudi poljudno-znanstvena predavanja o najrazličnejših predmetih. K tem predavanjem bo vstop za vsakogar prost. Nadalje namerava društvo čimprej urediti svojo čitalnico, kjer bodo članom vsak dan na razpolago najrazličnejši časopisi in revije. Tečaj se odpravi začetkom oktobra. — Prijave sprejema ob delavnikih vsak dan tajništvo Društva zasebnih nameščenecov Ljubljani, Cesta na gorenjsko železnico 6 (nasproti trdnici Gregorc & Verlić). Uradne ure so od 9.—13. in od 17.—19.

Ij Policijska kronika. Posestniku Francu Jerančiču iz Most je bil ukraden dvokolesni voziček, vreden 1500 K. V noči na 13. septembra ob 2. uri jutraj je prišel neki 30 let stari mož v zaklenjeno stanovanje Ivana Poljanja v Vodmatu. Znosil je na dvorišče obleke v vrednosti 30.000 K, toda ker ga je zasledil domači sin, je pobegnil. Neznani storilec je vlomil v stanovanje Franca Muleca ob Poti v Rožno dolino in pokradel srebrnine v vrednosti 7500 K. — Pobegnila sta od doma 12-letni Ivan Bučar in njegov 10-letni brat Stanislav. — Posestniku Ivanu Remžgarju iz Črne vasi sta bila ukradena 2 panja čebel, vredna 2000 K. — Mestnemu učitelju Juriju Bežku v Frančiškanski ulici je bilo ukradeno iz stanovanja nekaj obleke in dežnik. — Prof. Ivanu Franku v Gorjupovi ulici je bila ukradena obleka, vredna 5000 K. — Več obleke v vrednosti 20.800 K je bilo ukradeno Jakobu Podgorščku. — Na glavnem kolodvoru je bil ukraden Zvonimirju Hernejcu površnik, vreden 10.000 K.

Ij Zatekla sta se dva mlada psa volje pasme. Več pri g. Mahkovec, Gosposvetska cesta 19.

Orlovski vestnik.

Redni občni zbor šentjakobskega Orla se vrši danes točno ob pol 8. uri zvečer v prostorih Prosvete Florjanske ulice št. 16. Udeležba obvezna za vse redne člane. Sprejemajo se tudi novi člani.

Fantovski večer šentpeterskega Orla se vrši v sredo ob 20. uri v društvenih prostorih pri Sv. Petru. Udeležba članov obvezna; novi dobrodošli.

Učiteljski vestnik.

Odborova seja »Slomškove zvezec« bo v četrtek popoldne ob 4. uri v Florjanski ulici št. 7, II. nadstropje. K odborovi seji vabimo tudi vse one šolske ravnatelje in voditelje, ki jih je »Slov. Narod« z dne 5. septembra 1922, št. 201 še posebej označil za protidržavne elemente. Odbor.

Kratek odgovor »Učit. Tovaršcu« na napade. Kadar me boste še napadali, tudi me napadajte s poštenim orožjem in ne z neresnicami; te imajo kratke noge in mene v resnici bolijo, ako prihajajo iz učiteljskih vrst!

Dijaški vestnik.

d Kranj-Tržiška podružnica SDZ ima v soboto ob polstirih popoldne v Ljudskem domu v Kranju svoj redni sestanek, kjer referirajo tovariši Strupi, Okorn, Svelc i. dr. o aktualnih problemih. Za člane je sestanek obvezen, srednješolci in tovariši drugih podružnic iskreno vabljeni!

Poslano *

stanovanjskemu oblastvu II. stopnje v Ljubljani.

Z ozirom na to, da moj priziv na stanovanjsko oblast II. stopnje, ki je bil vložen dne 17. maja 1922, torej pred petimi meseci, še ni bil rešen, stavljam na naslov sledeča vprašanja:

Po katerem členu stanovanjske naredbe oziroma po katerem paragrafu pravilnika k stanovanjski naredbi sme načelnik stanovanjske oblasti I. stopnje pravomočno nakazovati stanovanje sam brez seje, kakor se je to zgodilo s stanovanjem, ki je bilo z razsodbo najvišjega sodišča prisojeno meni, a bilo od omenjenega načelnika samostalno nakazano drugi osebi?

Prav tako mi je neumljivo, kako razlaga stanovanjska oblast I. stopnje § 41. zgoraj omenjenega pravilnika, ki govori o blzi predaji prizivov, ker se moj priziv kljub osebnim intervencijami do danes še ni rešil, in to po preteke petih mesecih?

Ljubljana, dne 19. septembra 1922.

3921 Pavla Komar,

hišna posostnica, Ilirska ulica 29.

* Za vsebino tega dopisa odgovarja uredništvo le, kolikor določa zakon.

Parobrodi amerikanske vlade

V posesti vlade Ujedinjenih držav nahajajoči se edini parobrodi za službo med Evropo in Ameriko so sledeči parobrodi United States Lines, koji vozijo od Bremena do New Yorka;

George Washington
Amerika
President Arthur
President Roosevelt
President Harding
President Adams

President Monroe
President Van Buren
President Garfield
President Polk
President Fillmore
Susquehanna.

Ti lepi, varni in mirno ploveči parobrodi nudijo v vseh razredih največji komfort kakor tudi dobro zračne sobe in nad vse mere bogato kuhinjo.

UNITED STATES LINES

BERLIN W 8, ZAGREB, Viator Konačište,
Und. d. Linden 1, Mihanovičeva ulica
ter vse večje potovalne pisarne.

Računske stroje

THE REX CO., LJUBLJANA.

Vajenca za fotogr. obrt

takoj sprejme fotograf Franc Marinko, Poljanska cesta 13. Prednost imajo oni, kateri so se že bavili s fotografijo.

!!! AUTO !!!

BENCIN PNEUMATIKA
OLJE VSA POPRAVILA
MAST IN VOZNIJE

Le prvovrstno blago in delo po solidnih cenah nudim

JUGO-AUTO d. z o. z. v Ljubljani.

PRODAJALKO

dobro izurjeno tudi v slov. in nem. korespondenci, sprejemem proti popolni oskrbi v trgovino na deželi. - Ponudbe sprejema uprava lista pod šifro: »Prodajalka« 3834.

Sodnik v p., odvetnik

ki je odložil avdokaturo, ali drugače izkušen jurist, ki bi imel čas, prevzeti za 2 meseca na deželi neko juridično delo, se išče. - Ponudbe pod »Juridično delo 3883« na upravo »Slovenca«.

Iščem dekle, pridno in pošteno, no, iz boljše hiše 17-20 let staro, k 2-letnemu otroku. - Obvladati mora dobro nemški jezik. - Hrana izvrstna; mesečna plača 400 kron. Vstop takoj. - HERMINA KOHN, trg. soproga, Glina, Hrvatsko.

Zaradi preselitve je v DOBROPOLJAH-PODGORICA štev. 6 naprodaj

LEPO POSESTVO

v zelo ugodni legi in dobro urejeno. Obseg okrog 25 orolov. Polovica je dobrega gozda, smrekovega in bukovega, ležčega ob cesti oziroma dobri poti, od koder se es s primeroma majhnimi stroški spravi na železnico. Drugo so travniki in njive. Vse je dobro obdelano in zagnojeno. Vrt je zasajen in ograjen z murečo. Travniki zasajeni z drevjem. Hiša (vila) solidno zidana pred 20 leti, ima 6 sob poleg drugih prostorov. Svinjaki in hlev je zidan kasneje. Tudi vodnjak je pri hiši. Na željo dobi kupec tudi premičnino: krave, prešice, vozove, poljsko orodje, mrvo in drugo, da takoj nadalje obratuje. Gospodarstvo je urejeno za mlekarstvo in prešičerejo. Kdor hoče svoj denar varno nabiti in ohraniti ter imeti poleg tega zdravo in udobno stanovanje, naj se oglasi pri lastniku v Dobropoljah. 3781

POSESTVO

pol zemljišča, v Dev. Mar. v Polju oddan v najem. Več pove JOZEF KALAN, Smarje, p. Skofljica. 3884

Večji stavbeni prostor

ob Dunajski cesti, blizu železniškega tira, pripraven za TVORNIC, SKLADIŠČA ali druga industrialna podjetja, se prodaja. - Naslov pove Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Sodna ulica štev. 5.

NAJVEČJA IZBIRA

različnih pletenin, majic

nogavic in rokavic pri trrdki

A & E SKABERNE

LJUBLJANA, MESTNI TRG št. 10.

Trinadstropna hiša

naprodaj v sredini mesta na zelo prometnem prostoru s trgovskim lokalom. Tudi nekaj pohištva je ceno naprodaj. Oglase naj se le resni kupci. Posredovalci izključeni. - Naslov pove uprava »Slovenca« pod številko 3844.

Svila

modni nakit, vse potrebščine za šivilje in krojače

najceneje pri:

A. Sinkovic nasl. K. Soss

Ljubljana, Mestni trg štev. 19.

Trčan cvetlični med

čist vosek, jamčeno pristno in zdravo blago, večje množine, po ugodnih cenah, razpošilja ČEBELARSKA PODRUŽNICA, CRNA pri PREVALJAH. 3856

Mizarska delavnica z orodjem ali brez njega, pripravna za vsako obrt, je naprodaj v okolici Ljubljane. - Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod štev. 3918.

Mebl. mesečno sobo

nemeblavana ima prednost, išče mirna starejša gospa proti dobremu plačilu za takoj. Ponudbe pod »SOBA« na Anončni zavod DRAGO BESELJAK, Ljubljana, Sodna ulica štev. 5. 3924

TRI DIJAKE

sprejem na hrano in stanovanje. - Poizve se: Rimska cesta 2, I. nadstr., levo.

Deske

lepe smrekove, v vseh dimenzijah, za mizarstvo, se kupijo. - Ponudbe s ceno pod: »BANAT« na anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Sodna ulica št. 5. štev. 3923. (Znamka!)

PRAKTIKANTA ali praktikantinja

zmožnega slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, sprejme TOVARNIŠKO PODJETJE v bližini Ljubljane. - Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod

Steyr Auto

mali 4 cilindrski 28 HP

velik 6 cilindrski 40 HP

Michelin „Gable“

auto pneumatika v vseh velikostih došla in je v zalogi pri zastopstvu

Jugo-auto d. z o. z.

Ljubljana, Poljanska c. 3.

Mleko

pasterizirano, polnomastno

z okroglo 3'5% tolišče in

pasterizirano, polmastno

z okroglo 1'5% tolišče ter

nadalje JOGHURT, KEFIR,

presno MASLO in SIR vseh vrst dostavljamo na željo v mesečnem abonementu strankam na dom. Naročila naj se javijo pisмено ali ustmeno v pisarni oddelka na Dunajski cesti 29/I.

GOSPODARSKA ZVEZA, Mlekarski oddelek.

Večno v zalogi pri trrdki

Albin Turk
Ljubljana

Prešernova ul. 48.

Radi soudeležbe pri drugem podjetju prodajamo najceneje najmoderneje urejeno

tvornico perila

V celi Jugoslaviji najbolje uvedena. - V polnem obratu. - Z dobro sortiranim skladiščem. Potrebni kapital 1 milion dinarjev. - Cenjene dopise pod šifro »POVOLJNA PRILIKA II-321« na oglasni zavod INTERREKLAM d. d., Zagreb, Ilica 21.

Pozor!

Pilarna v obratu

edina v Ljubljani, ter poleg stoječa

enonadstropna hiša

z dvema trgovskima lokaloma, pripravna za vsako obrt v mestu, se iz družinskih razmer takoj proda.

Vprašati je od 11. do 12. ure in od 4. do 5. ure Martinova cesta 8.

Organist

ki bi lahko obenem izvrševal tudi krojaško obrt, išče službe. - Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod štev. 3928.

POZOR!

Kupujem stare OBLEKE, čevlje, pohištvo itd. Grem tudi na dom. - MARTIN DRAME, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje 29. 3920

Izjava.

Podpisani Peter Urbanija, mizar v Dobu štev. 58, izjavljam, da nisem plačnik za morebitne dolge svoje žene Marije Urbanija. - Dob, 18. sept. 1922. PETER URBANIJA.

ZOBOZDRAVNIK

Dr. IV. ERŽEN

V KRANJU, poleg »Jadranske banke« ne ordinira do 25. sept.

Za ložo prve vrste

išče zakonski par sonoročnika najraje zakonsko dvojico. Cenj. naslov reflektanta naj se pošlje upravi »Slovenca« pod: »LOŽA I. VRSTE«. 3927

Vdovec, 50 let star, išče mesta kot pomoč pri gospodarstvu

pri kaki vdovi ali mladoletnih otrocih na deželi. Zmožen je poljedelstva, gostinstva in deloma tudi trgovine. Plača postranska stvar. - Pismene ponudbe na upravo lista pod šifro: »Gospodarstvo«.

Deček

poštene rodbine, želi vstopiti kot VAJENEC v manu-fakturno trgovino v Sloveniji. - Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 3915.

Službe išče

oženjen par brez otrok, za majerja ali za konjarja, žena za kuhinjo, ali tudi za hišnega mizarja. NASLOV se izve pri oskrbniku graščine Fužine, Devica Mar. v Polju pri Ljubljani. 3916

Dva velika HLEVA

oziroma SKLADIŠČI s podstrešjem, oddajo 1. nov. letos v najem v Gor. Šiški št. 17 pri Kamniti mizi. Več povedo na Gosposvetski cesti štev. 66. 3913

Večletna šivilja za obliko za dame izurjena in otroke, gre na dom. - Več pove g. JERINA, Križevniška ulica štev. 8, pritičje.

50 do 60 HP

polstab. lokomobilo

za visoki in nizki pritisk, želim kupiti. - Ponudbe na: RUDOLF VČELIK, Pleternica, Slavonija. 3907

Oglas.

Prodajalo se bode na LJUDSKI STOJNICI na Vodnikovem trgu

GOVEJE MESO

(govedi klane v Mestni klanjici) od dne 19. sept. t. l. dalje, do daljnjega poročila 4 krone CENEJE za kilogram, kakor sedaj, t. j.: I. vrsta 40 K za kilo, II. vrsta 36 K za kilo. 3922

TVRDKA PREDOVIC.

Arhar Ivan, nadzornik, prometni kontrolor južne železnice v Ljubljani, naznanja vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je njegova najskrbnejša, predraga soproga, gospa

Arhar Karolina roj. Škerjanc

danes dne 17. septembra 1922 ob pol 8. uri zvečer po večletni, mukepolni bolezni, prevedena s sv. zakramenti, mirno zaspala v Gospodu.

Pogreb predrage ranjke se vrši v torek, dne 19. sept. ob 5. uri popoldne iz hiralnice, Vidovdanska cesta št. 11, na pokopališče k Sv. Križu.

Pokojnico priporočam v blag spomin.

V Ljubljani, dne 17. septembra 1922.

Mesto vsacega drugega obvestila. Mestni pogrebni zavod.

CIRKVENICA Hotel Therapia

Casino (Cercle Prive)

z vsemi atrakcijami francoske RIVIERE **otvorjeno dnevno.**

Bližnja pojasnila daje Uprava Cercle des Etrangers - Cirkvenica.